

Motion

1976/77: 767

av herr Alsén m. fl. om kooperativ verksamhet i skolan

Vi har i vårt land haft ett omfattande utbyggnads- och reformarbete för skola och utbildning de senaste årtiondena. På många sätt har arbetet varit framgångsrikt. Men trots framstegen har utvecklingen inte varit helt tillfredsställande. En vanlig kritik från arbetslivets representanter är att skolan är isolerad från samhälle och arbetsliv. Ett sätt att lösa detta problem är att i ökad utsträckning varva studier och arbete.

Näringslivet är emellertid inte organiserat för en sådan integrering mellan skola och arbetsliv. Det finns därför uppenbara risker att en ökad varvning mellan studier och arbete skulle komma att i första hand styras av näringslivets villkor i stället för av skolans intresse att föstra medvetna, självständiga och ansvarsfulla medborgare.

För att bryta skolans isolering i samhället och föra in verkligheten i skolan, samtidigt som skolan kan behålla sin integritet gentemot näringslivet, kan man skapa skolköoperativ inom skolans ram. Skolköoperativ är internationellt sett ingen ny företeelse. I bl. a. Frankrike och Polen har man prövat detta som en del av undervisningen. I Sverige finns f. n. ett skolköoperativ vid Hjalmar Lundbohmsskolan i Kiruna.

Att driva skolarbetet i kooperativ form ger både pedagogiska och sociala fördelar. Det kan dessutom ge direkta ekonomiska fördelar, vilket vi har erfarenhet av i vårt land när det gäller t. ex. yrkesskolor. En kort sammanfattning av erfarenheterna från skolköoperativet i Kiruna visar följande:

- Eleverna driver själva en cafeteria som kooperativ förening
- De tränas att fatta beslut i demokratisk ordning
- De tränas att ta ansvar för beslut
- De får praktisk träning av företagsamhet
- Eleverna på distributions- och kontorslinjer har hand om löpande kassa- och varukontroll
- Elever som läser företagsekonomi går igenom den kooperativa föreningens bokföring

Kooperationen fyller väl kraven på skolans verksamhet så som de uttrycks i mål och riktlinjer. Där sägs bl. a. att det är "angeläget att olika uppfattningar balanseras mot varandra, att det överlämnas åt eleverna att självständigt ta ställning". Det sägs vidare "Skall skolan lyckas engagera alla elever för samhällsfrågor måste eleverna genom arbetet i skolan kunna förvärva kunskap om samhället och insikten om vikten av samhörighet med det."

Med utgångspunkt i ovanstående bör det vara en angelägenhet för samhället att pröva möjligheterna att införa skolkooperativ verksamhet i läroplanen på olika nivåer inom skolan.

En sådan prövning bör också beakta konsekvenserna när det gäller lagstiftning eller andra formella förutsättningar för skolkooperativ verksamhet.

En utveckling av kooperation inom skolan bör ske i nära samverkan med den kooperativa rörelsen i vårt land. På detta sätt kan samhället tillgodogöra sig erfarenheterna och resurserna från en företagsamhet grundad på hushållning för behov och under demokratisk kontroll.

E. n. pagar en översyn av grundskolans läroplaner inom SÖ och en utredning om den framtida gymnasieskolans utformning, i vilka överväganden också frågan om en skolkooperativ verksamhet borde ske.

Med hänvisning till det anförda får vi föreslå

att riksdagen hos regeringen hemställer att frågan om en skolkooperativ verksamhet i ungdomsskolan blir föremål för överväganden i pågående utredningsarbete

Stockholm den 24 januari 1977

HANS ALSÉN (s)

NILS ERIK WÄÄG (s)

OSKAR LINDKVIST (s)

ESSEN LINDAHL (s)

i Lidingö

LENA ÖHRSVIK (s)

ÅKE GILLSTRÖM (s)